

Ορισμός της ανεργίας

Επιμέλεια: Πέτρος Τσουμπρής

$$L = E + U$$

Το ποσοστό ανεργίας

Οι **απασχολούμενοι** (E) είναι εκείνοι που έχουν τώρα μια θέση εργασίας στην οικονομία, πλήρους ή μερικής απασχόλησης.

Οι **άνεργοι** (U) είναι εκείνοι οι οποίοι είναι χωρίς δουλειά, ψάχνουν ενεργά να βρουν εργασία και είναι επίσης ικανοί/διαθέσιμοι για εργασία.

Το **εργατικό δυναμικό** (L) μιας χώρας είναι το άθροισμα των απασχολούμενων και των ανέργων (..δηλαδή το σύνολο των ανθρώπων που τώρα εργάζονται και των ανθρώπων που ψάχνουν δραστήρια να βρουν δουλειά).

Ο **πληθυσμός** σε ηλικία εργασίας (P) μιας χώρας είναι συνήθως τα άτομα άνω των 16 ετών (ενήλικες)

$$L + \begin{matrix} \text{οίκοι} \\ \text{οι άλλοι} \end{matrix}$$

I. Για να θεωρηθεί ένας άνθρωπος άνεργος θα πρέπει

I. να μην εργάζεται. ✓

II. να αναζητά δραστήρια εργασία. ✓

III. να είναι διατεθειμένος να εργαστεί. ✓

α. μόνο το I

β. μόνο το II

γ. μόνο το III

δ. μόνο το II και το III

ε. το I, II και το III

Το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό είναι το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω (P) που συμμετέχει στο εργατικό δυναμικό (L) και ισούται με ...

$$\text{Ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό} = \frac{\text{Εργατικό δυναμικό}}{\text{Πληθυσμός άνω των 16 ετών}} \times 100 \left(\frac{L}{P} \times 100 \right)$$

100
300

Το ποσοστό ανεργίας είναι το ποσοστό του συνολικού αριθμού των μελών του εργατικού δυναμικού (L) που είναι άνεργοι (U) και ισούται με...

$$\text{Ποσοστό ανεργίας} = \frac{\text{Αριθμός των ανέργων μελών του εργατικού δυναμικού}}{\text{Εργατικό δυναμικό}} \times 100 \left(\frac{U}{L} \times 100 \right)$$

40
100

Το **ποσοστό απασχόλησης** είναι το ποσοστό του συνολικού αριθμού των μελών του εργατικού δυναμικού (L) που είναι απασχολούμενοι (E) και ισούται με ...

$$\text{Ποσοστό απασχόλησης} = \frac{\text{Απασχολούμενοι}}{\text{Εργατικό δυναμικό}} \times 100 \quad \left(\frac{E}{L} \times 100 \right)$$

Οι **απασχολούμενοι ως ποσοστό του πληθυσμού** είναι το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω (P) που είναι απασχολούμενοι (E) και ισούται με...

$$\text{Απασχολούμενοι ως ποσοστό του πληθυσμού} = \frac{\text{Απασχολούμενοι}}{\text{Πληθυσμός άνω των 16 ετών}} \times 100 \quad \left(\frac{E}{P} \times 100 \right)$$

A.1 Το ποσοστό ανεργίας ορίζεται ως:

- ~~A) το ποσοστό του συνολικού αριθμού των απασχολουμένων που είναι άνεργοι.~~
- B) ο αριθμός των απασχολουμένων δια τον αριθμό των ανέργων.
- Γ) το ποσοστό των μελών του εργατικού δυναμικού που είναι άνεργοι.**
- ~~Δ) ο αριθμός των μελών του εργατικού δυναμικού δια τον αριθμό των ανέργων.~~

Handwritten formula for unemployment rate:

$$\frac{U}{L} * 100$$

Annotations:
← ανεργοί (pointing to U)
↖ (pointing to the fraction line)
↗ (pointing to L)
εργατικό δυναμικό (pointing to L)

Handwritten formula for unemployment rate, crossed out:

~~$$\frac{U}{U}$$~~

Απάντηση: Η σωστή απάντηση είναι η Γ.

Το ποσοστό ανεργίας ορίζεται ως το ποσοστό των μελών του εργατικού δυναμικού που είναι άνεργοι και υπολογίζεται ως

$$\text{Ποσοστό ανεργίας} = \frac{\text{Αριθμός των ανέργων μελών του εργατικού δυναμικού}}{\text{Εργατικό δυναμικό}} \times 100.$$

Χρησιμοποιήστε τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στον ακόλουθο πίνακα για να απαντήσετε στις ερωτήσεις 2, 3 και 4.

Πληθυσμός ηλικίας 16 ετών και άνω	200.000	P
Εργατικό δυναμικό	100.000	L
Αριθμός ανθρώπων που απασχολούνται μερικώς	20.000	E
Αριθμός ανθρώπων που απασχολούνται πλήρως	70.000	

2. Ποιο είναι το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό;
- α. 70%
 - β. 50%**
 - γ. 20%
 - δ. 10%
 - ε. 5%

$$\frac{L}{P} * 100$$

$$\frac{100.000}{200.000} * 100$$

3. Πόσοι άνθρωποι είναι άνεργοι;
- α. 10.000**
 - β. 20.000
 - γ. 30.000
 - δ. 100.000
 - ε. 110.000

4. Ποιο είναι το ποσοστό ανεργίας;
- α. 70%
 - β. 50%
 - γ. 20%
 - δ. 10%**
 - ε. 5%

$$\frac{U}{L} * 100 = 0,1$$

εργ.δυναμικό = επωχ ανεργία

$$L = E + U$$

$$100.000 = 90.000 + 10.000$$

B2) Ας υποθέσουμε ότι σε μια χώρα ο αριθμός των ατόμων που είναι καταγεγραμμένοι ως απασχολούμενοι είναι 10 εκατομμύρια και αυτοί οι οποίοι είναι καταγεγραμμένοι ως άνεργοι είναι 2,5 εκατομμύρια. Με βάση αυτά τα στοιχεία, ποια απάντηση από τις παρακάτω είναι η σωστή;

- A. Το εργατικό δυναμικό της χώρας και το ποσοστό της ανεργίας είναι ίσα με 12,5 εκατομμύρια και 10% αντίστοιχα
- B. Το εργατικό δυναμικό της χώρας και το ποσοστό της ανεργίας είναι ίσα με 12,5 εκατομμύρια και 20% αντίστοιχα
- C. Το εργατικό δυναμικό της χώρας και το ποσοστό της ανεργίας είναι ίσα με 7,5 εκατομμύρια και 20% αντίστοιχα
- D. Το εργατικό δυναμικό της χώρας και το ποσοστό της ανεργίας είναι ίσα με 7,5 εκατομμύρια και 10% αντίστοιχα

Απάντηση

Με βάση τον ορισμό του εργατικού δυναμικού και του ποσοστού ανεργίας έχουμε:

Εργατικό δυναμικό = Απασχολούμενοι + Άνεργοι = 12,5 εκατ.

Ποσοστό Ανεργίας = (Άνεργοι/Εργατικό Δυναμικό)*100

$$= (2,5 / 12,5) * 100 = 20\%.$$

Επομένως δεν ισχύουν οι Α, C και D.

Άρα, η σωστή απάντηση είναι η **B**. Βλέπε Ενότητα **49**.

B1) Η Ελληνική Στατιστική Αρχή στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (δεδομένα Β τριμήνου 2019) υπολόγισε τους απασχολούμενους στην Ελλάδα σε 3.956,4 (σε χιλιάδες), τους ανέργους σε 805 (σε χιλ.) και τους οικονομικά μη-ενεργούς σε 4.346,6 (επίσης σε χιλιάδες). Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, το ποσοστό ανεργίας στην Ελλάδα είναι :

- A. 20,3%
- B. 8,8%
- C. 16,9%
- D. 52,2%

Απάντηση

Βασισμένοι στον ορισμό του ποσοστού ανεργίας έχουμε ότι:

$$\begin{aligned}\text{Ποσοστό Ανεργίας} &= (\text{Άνεργοι}) / (\text{Εργατικό Δυναμικό}) \\ &= \text{Άνεργοι} / (\text{Απασχολούμενοι} + \text{Άνεργοι}) \\ &= (805) / (3956,4 + 805) = 805 / 4761,4 = 16,9\%\end{aligned}$$

Άρα, η σωστή απάντηση είναι η **C**. Βλέπε Ενότητα 49.

$$\dot{L} = \dot{E} + \dot{U}$$

$$24 = 18 + 6$$

Έστω ότι σε μια χώρα οι καταγεγραμμένοι ως απασχολούμενοι είναι 18 εκατομμύρια και αυτοί οι οποίοι είναι καταγεγραμμένοι ως άνεργοι είναι 6 εκατομμύρια. Τα άτομα άνω των 16 ετών που είναι ανάμεσα προς εργασία είναι 0,4 εκατομμύρια και εκείνοι/ες που δεν επιθυμούν να εργαστούν είναι 0,6 εκατομμύρια. Με βάση τα παραπάνω στοιχεία και με δεδομένο ότι κάθε άτομο ανήκει σε μία μόνο από τις παραπάνω κατηγορίες, το ποσοστό ανεργίας και το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό είναι αντίστοιχα:

Επιλέξτε ένα:

~~A. 10% και 72%.~~

~~B. 24% και 96%.~~

C. 25% και 96%.

~~D. 25% και 100%.~~

$$\frac{L}{P} * 100$$

$$P = 25$$

$$\frac{U}{L} * 100$$

$$\frac{6}{24} * 100$$

$$P = L + 1$$

$$25 = 24 + 1$$

$$P = 30$$

Σε μια χώρα ο πληθυσμός άνω των 16 ετών είναι 30 εκατομμύρια και το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό είναι 90%. Αν οι απασχολούμενοι είναι 24 εκατομμύρια, το ποσοστό ανεργίας είναι:

Επιλέξτε ένα:

- A. 10%.
- B. 20%.
- C. 12,5%.
- D. Κανένα από τα παραπάνω.

$$\frac{U}{L} * 100 = \frac{3}{27} * 100 = 11,1 \quad E = 24$$

$$L = E + U \Rightarrow 27 = 24 + U \Rightarrow U = 3$$

$$\frac{L}{P} = 90\% \quad \frac{L}{30} = 0,9 \Rightarrow L = 27$$

$$\frac{U}{L} = 0,169 \Rightarrow \frac{805}{L} = 0,169 \text{ Μακροοικονομική}$$

$$\Rightarrow \frac{0,169L}{0,169} = \frac{805}{0,169}$$

$$L = 4.763,31$$

Η Στατιστική Αρχή μιας χώρας έδωσε στη δημοσιότητα τα εξής στοιχεία για το έτος X:

Ποσοστό ανεργίας	16,9%
Άνεργοι	805 (χιλιάδες)

Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά, οι απασχολούμενοι στην οικονομία αυτή το έτος X ήταν (σε χιλιάδες):

E

$$4.763,31 = E + 805$$

$$L = E + U$$

Επιλέξτε ένα:

a. 3.958,31.

b. 4.763,31.

c. 136,04.

d. Κανένα από τα παραπάνω.

$$\frac{U}{L} * 100 = 0,169$$

$$\frac{805}{L} = 0,169 \Rightarrow \frac{0,169L}{0,169} = \frac{805}{0,169}$$

A. Τα μεγέθη της αγοράς εργασίας μιας υποθετικής οικονομίας παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα. Να υπολογίσετε το ποσοστό ανεργίας για κάθε μία πληθυσμιακή ομάδα, καθώς και για το σύνολο των ατόμων ηλικίας 20-64 ετών, και να προσδιορίσετε ποιες πληθυσμιακές ομάδες έχουν υψηλότερο ποσοστό ανεργίας σε σχέση με το ποσοστό ανεργίας των ατόμων 20-64 ετών. **(0,8 μονάδες)**

Πληθυσμιακές ομάδες	(1) Απασχολού- μενοι/ες	(2) Άνεργοι/ες	(3) Μη ενεργοί/ές	(4) = (1) + (2) + (3) Σύνολο Πληθυσμού
α) Άνδρες 20-34 ετών	1.000	500	300	1.800
β) Γυναίκες 20-34 ετών	800	500	500	1.800
γ) Άνδρες 35-49 ετών	5.000	600	100	5.700
δ) Γυναίκες 35-49 ετών	4.000	800	900	5.700
ε) Άνδρες 50-64 ετών	1.500	200	300	2.000
στ) Γυναίκες 50-64 ετών	1.000	300	700	2.000
Σύνολο ατόμων 20-64 ετών	13.300	2.900	2.800	19.000

Απαντήσεις:

Α. Γνωρίζουμε ότι το ποσοστό ανεργίας υπολογίζεται βάσει του τύπου:

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας} = \frac{\text{Αριθμός άνεργων}}{\text{Εργατικό δυναμικό}} \times 100$$

όπου Εργατικό Δυναμικό = Απασχολούμενοι/ες + Άνεργοι/ες.

α) Για την περίπτωση των ανδρών ηλικίας 20-34 ετών έχουμε:

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Ανδρών}_{20-34} = \frac{\text{Αριθμός άνεργων ανδρών}_{20-34}}{\text{Εργατικό δυναμικό ανδρών}_{20-34}} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Ανδρών}_{20-34} = \frac{500}{1.000+500} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Ανδρών}_{20-34} = \frac{500}{1.500} \times 100 = 33,3\%$$

β) Για την περίπτωση των γυναικών ηλικίας 20-34 ετών έχουμε:

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Γυναικών}_{20-34} = \frac{\text{Αριθμός άνεργων γυναικών}_{20-34}}{\text{Εργατικό δυναμικό γυναικών}_{20-34}} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Γυναικών}_{20-34} = \frac{500}{800+500} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Γυναικών}_{20-34} = \frac{500}{1.300} \times 100 = 38,5\%$$

γ) Ομοίως, για την περίπτωση των ανδρών ηλικίας 35-49 ετών έχουμε:

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Ανδρών}_{35-49} = \frac{\text{Αριθμός άνεργων ανδρών}_{35-49}}{\text{Εργατικό δυναμικό ανδρών}_{35-49}} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Ανδρών}_{35-49} = \frac{600}{5.000+600} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Ανδρών}_{35-49} = \frac{600}{5.600} \times 100 = 10,7\%$$

δ) Για τις γυναίκες ηλικίας 35-49 ετών έχουμε:

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Γυναικών}_{35-49} = \frac{\text{Αριθμός άνεργων γυναικών}_{35-49}}{\text{Εργατικό δυναμικό γυναικών}_{35-49}} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Γυναικών}_{35-49} = \frac{800}{4.000+800} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Γυναικών}_{35-49} = \frac{800}{4.800} \times 100 = 16,7\%$$

ε) Όσον αφορά τους άνδρες ηλικίας 50-64 ετών έχουμε:

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Ανδρών}_{50-64} = \frac{\text{Αριθμός άνεργων ανδρών } 50-64}{\text{Εργατικό δυναμικό ανδρών } 50-64} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Ανδρών}_{50-64} = \frac{200}{1.500+200} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Ανδρών}_{50-64} = \frac{200}{1.700} \times 100 = 11,8\%$$

στ) Αντιστοίχως, για τις γυναίκες ηλικίας 50-64 ετών έχουμε:

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Γυναικών}_{50-64} = \frac{\text{Αριθμός άνεργων γυναικών } 50-64}{\text{Εργατικό δυναμικό γυναικών } 50-64} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Γυναικών}_{50-64} = \frac{300}{1.000+300} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Γυναικών}_{50-64} = \frac{300}{1.300} \times 100 = 23,1\%$$

Τέλος, για το σύνολο των ατόμων ηλικίας 20-64 ετών έχουμε:

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Ατόμων}_{20-64} = \frac{\text{Αριθμός άνεργων ατόμων}_{20-64}}{\text{Εργατικό δυναμικό ατόμων}_{20-64}} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Ατόμων}_{20-64} = \frac{2.900}{13.300+2.900} \times 100$$

$$\text{Ποσοστό Ανεργίας Ατόμων}_{20-64} = \frac{2.900}{16.200} \times 100 = 17,9\%$$

Με βάση τους παραπάνω υπολογισμούς διαπιστώνεται ότι υψηλότερο ποσοστό ανεργίας, σε σύγκριση με το ποσοστό ανεργίας για το σύνολο των ατόμων 20-64 ετών (17,9%), παρατηρείται στην περίπτωση: α) των γυναικών 20-34 ετών (38,5%), β) των ανδρών ηλικίας 20-34 ετών (33,3%) και γ) των γυναικών ηλικίας 50-64 ετών (23,1%).

A. Έστω ότι σε μια υποθετική οικονομία, η κατάσταση απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 15-64 ετών περιγράφεται ως ακολούθως:

Κατάσταση Απασχόλησης	Άτομα 15-34 ετών	✓ Άτομα 35-64 ετών	Άτομα 15-64 ετών
Απασχολούμενοι/ες	$x; 200$	$y; 1500$	$z; 1700$
Ανεργοί/ες	100	250	350
Εργατικό Δυναμικό	300	<u>1.750</u>	2.050
Εκτός Εργατικού Δυναμικού (Οικονομικά μη ενεργοί/ες)	$+ u; 100$	$v;$	$w;$
Σύνολο πληθυσμού (κάθε ηλικιακής ομάδας)	400	2.000	2.400

Ζητείται:

- i) Να υπολογίσετε τον αριθμό των απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 15-34 ετών, ηλικίας 35-64 ετών και ηλικίας 15-64 ετών. **(0,3 μονάδες)**
- ii) Να υπολογίσετε τον αριθμό των ατόμων εκτός εργατικού δυναμικού (οικονομικά μη ενεργοί/ες) ηλικίας 15-34 ετών, ηλικίας 35-64 ετών και ηλικίας 15-64 ετών. **(0,3 μονάδες)**

Απαντήσεις

A. i) Τα εργατικό δυναμικό περιλαμβάνει τα άτομα που βρίσκονται σε απασχόληση, καθώς και τα άτομα που βρίσκονται σε κατάσταση ανεργίας.

Εργατικό Δυναμικό = Απασχολούμενοι/ες + Ανεργοί/ες.

Επομένως, για την περίπτωση των ατόμων 15-34 ετών έχουμε:

$$300 = x + 100$$

Άρα, $x=200$.

Δηλαδή, ο αριθμός των απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 15-34 ετών είναι 200 άτομα.

Ομοίως, για την περίπτωση των ατόμων 35-64 ετών έχουμε:

$$1750 = y + 250$$

Άρα, $y=1500$.

Δηλαδή, ο αριθμός των απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 35-64 ετών είναι 1500 άτομα.

Τέλος, για την περίπτωση των ατόμων 15-64 ετών έχουμε:

$$2050 = z + 350$$

Άρα, $z=1700$.

Ο αριθμός των απασχολούμενων ατόμων ηλικίας 15-64 ετών είναι 1700 άτομα.

ii) Το σύνολο του πληθυσμού μιας οικονομίας αποτελείται από τα άτομα που ανήκουν στο εργατικό δυναμικό (δηλαδή τους απασχολούμενους και τους ανέργους) συν τα άτομα που βρίσκονται εκτός εργατικού δυναμικού (δηλαδή τους οικονομικά μη ενεργούς/ές).

Σύνολο Πληθυσμού = Εργατικό Δυναμικό + Άτομα εκτός Εργατικού Δυναμικού.

Επομένως, για την περίπτωση των ατόμων 15-34 ετών έχουμε:

$$400 = 300 + u$$

Άρα, $u=100$.

Δηλαδή, ο αριθμός των εκτός εργατικού δυναμικού ατόμων ηλικίας 15-34 ετών είναι 100 άτομα.

Για την περίπτωση των ατόμων 35-64 ετών έχουμε:

$$2000 = 1750 + v$$

Άρα, **v=250**.

Δηλαδή, ο αριθμός των εκτός εργατικού δυναμικού ατόμων ηλικίας 35-64 ετών είναι 250 άτομα.

Για την περίπτωση των ατόμων 15-64 ετών έχουμε:

$$2400 = 2050 + w$$

Άρα, **w=350**.

Ο αριθμός των εκτός εργατικού δυναμικού ατόμων ηλικίας 15-64 ετών είναι 350 άτομα.

Κατάσταση Απασχόλησης	Ατομα 15-34 ετών	Ατομα 35-64 ετών	Ατομα 15-64 ετών
Απασχολούμενοι/ες	200	1500	1.700
Άνεργοι/ες	100	250	350
Εργατικό Δυναμικό	300	1.750	2.050
Εκτός Εργατικού Δυναμικού (Οικονομικά μη ενεργοί/ες)	100	250	350
Σύνολο πληθυσμού (κάθε ηλικιακής ομάδας)	400	2.000	2.400

Το ποσοστό ανεργίας είναι ένας καλός δείκτης των γενικών συνθηκών που επικρατούν, μια δεδομένη χρονική στιγμή, στην αγορά εργασίας (...που μας λέει πόσο εύκολα ή πόσο δύσκολα μπορούμε να βρούμε δουλειά με δεδομένη την τρέχουσα κατάσταση της οικονομίας).

Ο συγκεκριμένος δείκτης όμως λέμε ότι *δεν είναι ένα απόλυτα ακριβές μέτρο* αφού μπορεί μερικές φορές:

-> είτε να **υπερεκτιμήσει** το πραγματικό επίπεδο ανεργίας, αν αναλογιστούμε ότι υπάρχουν άτομα τα οποία απλά θέλουν κάποιο χρόνο μέχρι να αποφασίσουν ποια θέση εργασίας, από αυτές που τους έχουν προταθεί, πρέπει να αποδεχτούν (..”περιζήτητοι” άνεργοι που είναι απολύτως σίγουροι ότι θα βρουν δουλειά)

-> είτε να **υποεκτιμήσει** το πραγματικό επίπεδο ανεργίας, αν αναλογιστούμε ότι υπάρχουν α) οι αποθαρρημένοι εργαζόμενοι (..άτομα που θέλουν να εργαστούν, αλλά δεν ψάχνουν τώρα να βρουν απασχόληση, επειδή είναι ελάχιστες οι πιθανότητες να βρουν μια θέση εργασίας, δεδομένης της κατάστασης που επικρατεί στην αγορά εργασίας), β) οι οριακά συνδεδεμένοι εργαζόμενοι (..άτομα που λένε ότι θα ήθελαν να εργαστούν, και ότι κατά το πρόσφατο παρελθόν έψαχναν να βρουν κάποια δουλειά, αλλά τελευταία σταμάτησαν να ψάχνουν για λόγους που δεν σχετίζονται άμεσα με τις συνθήκες στην αγορά εργασίας) και γ) οι υποαπασχολούμενοι (..άτομα που θέλουν αλλά δεν μπορούν να βρουν μια εργασία πλήρους απασχόλησης)*

**Ας σημειώσουμε ότι τα ευρύτερα μέτρα υπό-χρησιμοποίησης (υπό-απασχόλησης) της εργασίας περιλαμβάνουν εκτός από τους ανέργους και τους αποθαρρημένους εργαζομένους και τους οριακά συνδεδεμένους εργαζομένους αλλά και τους υποαπασχολούμενους!*

παραδείγματα...

.. η Ρόζα, παλιά εργάτρια, έχει απολυθεί πριν από καιρό και τώρα και μήνες έχει σταματήσει να αναζητάει νέα εργασία άρα **αποθαρρημένη εργαζόμενη** η οποία ενδεχομένως θεωρεί ότι οι εργοδότες την θεωρούν αρκετά μεγάλη ηλικιακά

.. ο Τζεφ απολύθηκε από την προηγούμενη δουλειά του. Θα ήθελε πολύ να εργαστεί σε οποιαδήποτε δουλειά, αλλά αφού έψαχνε να βρει δουλειά για έναν χρόνο, τώρα έχει σταματήσει να ψάχνει άρα **αποθαρρημένος εργαζόμενος** ο οποίος ενδεχομένως θεωρεί ότι τη δεδομένη χρονική στιγμή δεν υπάρχουν διαθέσιμες εργασιακές θέσεις

.. η Νατάσα απόφοιτη πανεπιστημίου έψαξε χωρίς επιτυχία το αμέσως προηγούμενο διάστημα να βρει εργασία και αποφάσισε να συνεχίσει τις σπουδές της άρα **οριακά συνδεδεμένη εργαζόμενη**

5. Το πρόβλημα της ανεργίας σε μια οικονομία μπορεί να υποεκτιμηθεί όταν μετριέται με το ποσοστό ανεργίας
- α. επειδή οι άνθρωποι συχνά ψεύδονται σχετικά με το αν αναζητούν ή όχι εργασία.
 - β. εξαιτίας των αποθαρρημένων εργαζόμενων.**
 - γ. επειδή υπάρχουν υποψήφιοι για θέσεις εργασίας οι οποίοι δέχονται κάποια προσφορά, αλλά περιμένουν να έχουν περισσότερες.
 - δ. εξαιτίας των υπεραπασχολούμενων.
 - ε. κανένα από τα παραπάνω.

L

A.10 Το εργατικό δυναμικό αποτελείται από:

- ~~A.~~ τους αποθαρρημένους εργάτες. *(δεν είναι ενεργοί αρε δει ημερομηνία στο ερωτ. δει)*
- ~~B.~~ τους εργαζόμενους που θα ήθελαν να εργαστούν και έχουν αναζητήσει εργασία μέχρι προσφάτως, αλλά τελευταία έχουν σταματήσει να αναζητούν εργασία.
- ~~Γ.~~ αυτούς οι οποίοι εργάζονται σε θέσεις μερικής απασχόλησης, επειδή δεν μπορούν να βρουν θέσεις πλήρους απασχόλησης.
- Δ. το σύνολο των απασχολουμένων και των ανέργων (τα άτομα δηλαδή τα οποία αναζητούν ενεργά εργασία, αλλά για την ώρα δεν εργάζονται).

E

U

Απάντηση: Η σωστή απάντηση είναι η Δ.

Το εργατικό δυναμικό αποτελείται από το σύνολο των απασχολουμένων και των ανέργων (τα άτομα δηλαδή τα οποία αναζητούν ενεργά εργασία, αλλά για την ώρα δεν εργάζονται).

A.9 Οι αποθαρρυσμένοι εργαζόμενοι είναι αποθαρρυσμένοι διότι:

- ~~A) οι εργοδότες τους συνεχίζουν να τους αμείβουν ανεπαρκώς.~~
- ~~B) εργάζονται σε μερική απασχόληση, αλλά θέλουν πλήρη απασχόληση.~~
- Γ) δεν έχουν εργασία και είναι απαισιόδοξοι στο να βρουν μια κατάλληλη εργασία.
- ~~Δ) οι εργοδότες είναι υπερβολικά απαιτητικοί.~~

Απάντηση: Η σωστή απάντηση είναι η Γ.

Οι αποθαρρημένοι εργάτες (discouraged workers) είναι μη εργαζόμενοι που είναι ικανοί να εργαστούν, αλλά έχουν σταματήσει να ψάχνουν να βρουν εργασία εξαιτίας της κατάστασης που επικρατεί στην αγορά εργασίας.

↓
δω ησαι
αντικτος

Κατηγορίες ανεργίας

Επιμέλεια: Πέτρος Τσουμπής

ανθρώπινη ζήτηση

διερεύνηση αγορά (εργασία)
χωρίς κλειδιά προσόντα
(αυτά που ζήτησε η αγορά
(εργασία))

χρησιμοποιώ λίγο χρόνο για
να κερδίσω την δουλειά/δουλειά
που μου ταιριάζει

Βραχυχρόνια

← σύντομο χρονικό

υπάρχει μια κτηνή δόση εργασίας
που με πληροί

διαρθρωτική ανέργεια

ζήτηση εργασίας < προσφορά
εργασίας

↑
εργασίες

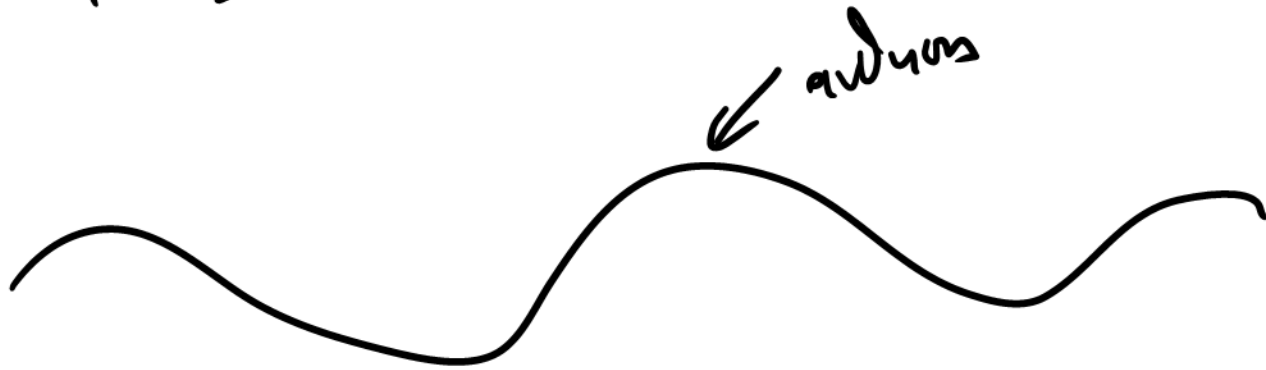
↑
εργασίες

60 < 100

ανεξίτηλη ικανότητα
κλειδός σε περεκμή
κλήση εργαλείων
σε μια συγκεκριμένη
περιοχή

Κυκλική / Κίνηση ενέργεια

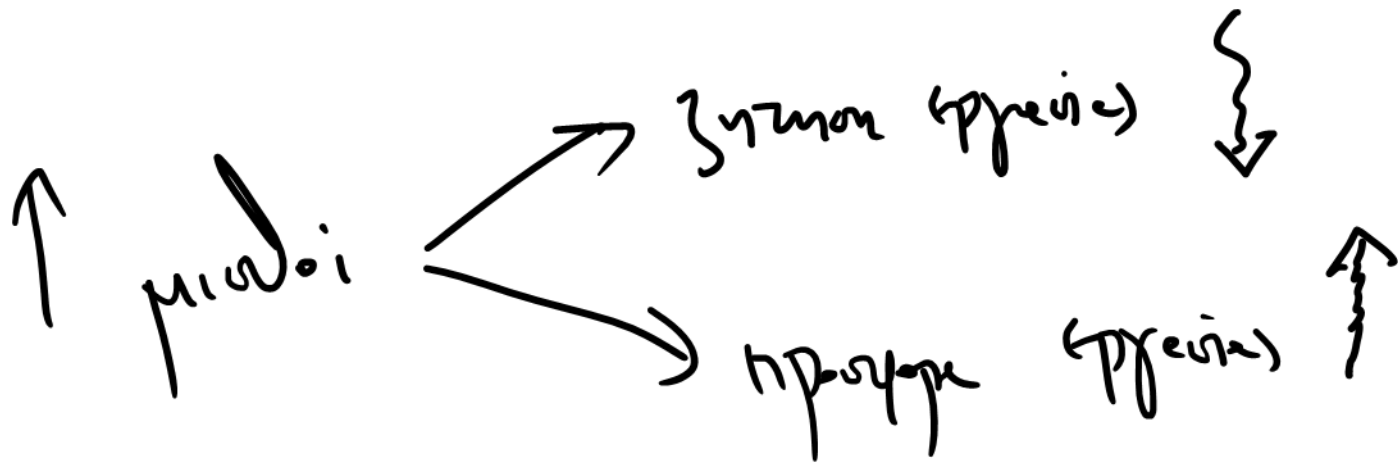
Κύκλος της ομορφιάς

↑ αυχός

↑ υψόν

* Κυκλική ενέργεια
Given η ενέργεια που
πρωτότητα όταν υπάρχει
ύψον...

Δημιουργία και καταστροφή θέσεων εργασίας

Ακόμα και σε καλές “οικονομικές” εποχές, υπάρχουν **εργαζόμενοι οι οποίοι αποχωρούν από τη δουλειά τους** και “τερματίζεται” η απασχόληση τους είτε γιατί απολύθηκαν είτε γιατί αποχώρησαν οι ίδιοι με τη θέληση τους.

Την ίδια στιγμή, πάντα θα υπάρχουν **νέοι εργαζόμενοι που μόλις εντάχθηκαν στο εργατικό δυναμικό** μιας οικονομίας και ζητούν για πρώτη φορά μια θέση εργασίας

Και οι δυο παραπάνω κατηγορίες εργαζομένων είναι φυσιολογικό/αναπόφευκτο να αναλώσουν/χρειαστούν κάποιο χρόνο για **διερεύνηση εργασίας** (...και άρα να παραμείνουν τουλάχιστον για κάποιο χρόνο άνεργοι).

Ας κρατήσουμε ότι διερεύνηση εργασίας..

... δεν θα ήταν αναγκαία αν ήταν όμοιοι όλοι οι εργαζόμενοι και όμοιες όλες οι θέσεις εργασίας

... θα ολοκληρωνόταν ταχύτατα αν η πληροφόρηση για τις θέσεις εργασίας και τους εργαζομένους ήταν τέλεια

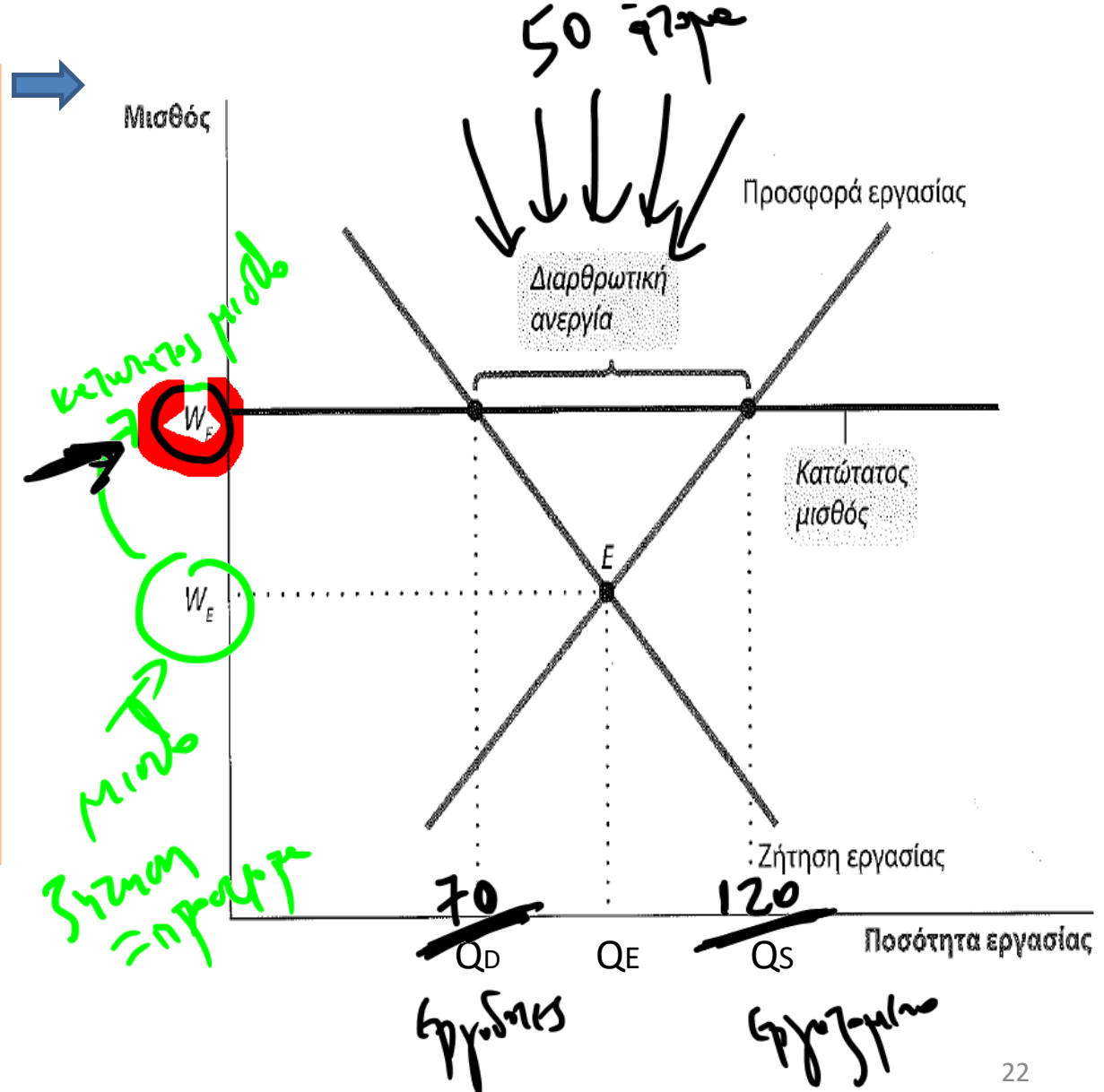
Η **ανεργία τριβής** είναι η ανεργία που οφείλεται στον χρόνο που οι εργαζόμενοι αναλώνουν αναζητώντας εργασία.

Από την άλλη, η **διαρθρωτική ανεργία** είναι η ανεργία που οφείλεται στο γεγονός ότι εκείνοι που προσφέρουν την εργασία τους σε μια συγκεκριμένη αγορά εργασίας είναι περισσότεροι από τις διαθέσιμες θέσεις απασχόλησης (..άρα πλεόνασμα εργασίας) στον τρέχοντα μισθό.

Το συγκεκριμένο είδος ανεργίας εμφανίζεται όταν ο **μισθός εργασίας είναι, για κάποιο λόγο, επίμονα πάνω από τον μισθό ισορροπίας** - W_E - (..τον μισθό δλδ. όπου η προσφερόμενη ποσότητα εργασίας είναι ίση με τη ζητούμενη ποσότητα εργασίας). Αυτή η **ανισορροπία** στα επίπεδα του μισθού συμβαίνει για λόγους όπως:

- Η ύπαρξη ενός **κατώτατου μισθού** (που είναι συνήθως “δεσμευτικός” για τους λιγότερο ειδικευμένους εργαζόμενους) υψηλότερου από τον μισθό ισορροπίας

Ο (δεσμευτικός) κατώτατος μισθός, που η κυβέρνηση θεσπίζει, αντιπροσωπεύει ένα κατώτατο όριο τιμής, κάτω από το οποίο οι μισθοί δεν μπορούν να πέσουν. Όταν ο μισθός αυτός - W_F - είναι υψηλότερος από τον μισθό ισορροπίας της αγοράς - W_E - έχουμε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία πλεονάσματος εργασίας ($Q_S > Q_D$). Το πλεόνασμα αυτό θεωρείται διαρθρωτική ανεργία.

➤ Η ύπαρξη *εργατικών συνδικάτων* που πιέζουν, μέσω συλλογικών διαπραγματεύσεων, για μισθούς υψηλότερους από τον μισθό ισορροπίας → ζήτηση = ηρ-ο-ρ-α

➤ Η καταβολή από πλευράς επιχειρήσεων *μισθών αποδοτικότητας* πάνω από το επίπεδο του μισθού ισορροπίας ως κίνητρο προς τους εργαζομένους για να εργαστούν σκληρότερα

➤ Οι *παρενέργειες από τις πολιτικές που ασκεί η κυβέρνηση* για να στηρίξει τους ανθρώπους που χάνουν τη δουλειά τους μέσω της παροχής *γενναιόδωρων επιδομάτων* (..που ενδεχομένως “πιέζουν” εμμέσως τους μισθούς να διατηρούνται σε υψηλότερα επίπεδα από αυτά του μισθού ισορροπίας)

➤ Οι *αναντιστοιχίες μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών* που προκαλούνται από τις αλλαγές που σημειώνονται στην οικονομία (π.χ. κατάρρευση αγοράς στέγης το 2009 στις Η.Π.Α) και μπορούν να πάρουν τη μορφή είτε μιας **αναντιστοιχίας ειδίκευσης**, όπου υπάρχουν πολλοί εργαζόμενοι μιας ορισμένης ειδίκευσης σε σύγκριση με τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας για την ειδίκευση αυτή, είτε μιας **γεωγραφικής αναντιστοιχίας**, όπου υπάρχουν πολλοί εργαζόμενοι σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή σε σύγκριση με τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας στην περιοχή αυτή (...αναντιστοιχίες που “διορθώνονται” μέσω της μείωσης των μισθών που πείθουν τους ανέργους να αποκτήσουν μια άλλη ειδίκευση ή να εγκατασταθούν σε μια άλλη περιοχή)

Αξίζει να κρατήσουμε ότι:

- Η ανεργία τριβής έχει ένα “εθελοντικό” χαρακτήρα και συνήθως είναι μικρής διάρκειας (..έχει έναν “παροδικό” χαρακτήρα)
- Η διαρθρωτική ανεργία σχετίζεται με δυσαναλογίες και δυσκαμψίες της αγοράς εργασίας και του οικονομικού συστήματος και μπορεί να κρατήσει αρκετό χρονικό διάστημα.

A.8 Η μεταβολή του κατώτατου μισθού:

Α. μπορεί να οδηγήσει σε ανεργία τριβής.

Β. μπορεί να οδηγήσει σε διαρθρωτική ανεργία.

Γ. δεν επηρεάζει την ανεργία.

Δ. μπορεί να φέρει μόνο θετικά αποτελέσματα στην οικονομία.

Απάντηση: Η σωστή απάντηση είναι η **B**.

Διαρθρωτική ανεργία είναι η ανεργία που οφείλεται στο γεγονός ότι εκείνοι που ζητούν εργασία σε μια συγκεκριμένη αγορά εργασίας είναι περισσότεροι από τις διαθέσιμες θέσεις απασχόλησης στον τρέχοντα μισθό.

Ο κατώτατος μισθός είναι ένα κατώτατο όριο στην αμοιβή εργασίας, το οποίο επιβάλλεται νομοθετικά. Η επιβολή του κατώτατου μισθού είναι ένας βασικός παράγοντας που μπορεί να οδηγήσει σε διαρθρωτική ανεργία. Ο λόγος είναι ότι η διαρθρωτική ανεργία μεταβάλλεται όταν μεταβάλλονται θεσμικοί και διαρθρωτικοί παράγοντες μιας οικονομίας. Ο κατώτατος μισθός είναι ένας εξ αυτών.

Το φυσικό ποσοστό ανεργίας

Αφού κάποια ανεργία τριβής είναι αναπόφευκτη και αφού πολλές οικονομίες υποφέρουν από διαρθρωτική ανεργία, ένα ορισμένο επίπεδο ανεργίας είναι φυσιολογικό ή “φυσικό”. Το **φυσικό ποσοστό ανεργίας** είναι το ποσοστό ανεργίας που διαμορφώνεται υπό την επίδραση της *ανεργίας τριβής* και της *διαρθρωτικής ανεργίας*.

Η **κυκλική ανεργία** είναι η ανεργία που εξαρτάται από τις διακυμάνσεις του οικονομικού κύκλου (π.χ. υφέσεις που μειώνουν τη συνολική ζήτηση στην οικονομία και άρα μειώνουν και τις διαθέσιμες θέσεις εργασίας) ή με μια άλλη διατύπωση, είναι η διαφορά μεταξύ του τρέχοντος ποσοστού ανεργίας και του φυσικού ποσοστού ανεργίας

Οπότε ας κρατήσουμε ότι..

(χυσό ποσοστό ανεργίας)

Φυσική ανεργία = Ανεργία τριβής + Διαρθρωτική ανεργία

13%
Τρέχουσα ανεργία = Φυσική ανεργία + Κυκλική ανεργία
 (ή πραγματική ανεργία) 10% + 3%

A.8 Το φυσικό ποσοστό ανεργίας

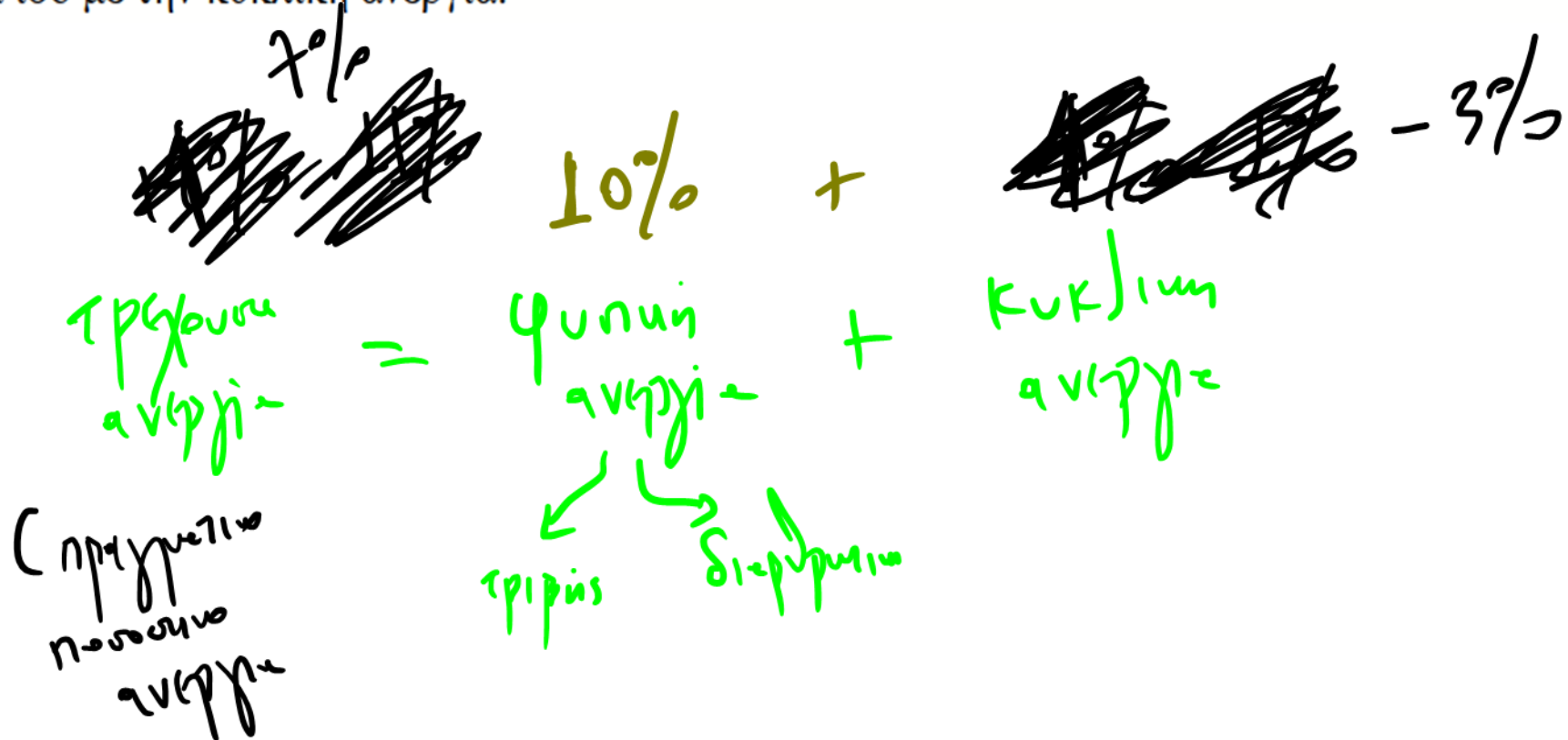
~~A.~~ είναι πάντοτε ίσο με 5%.

σω

~~B.~~ είναι ίσο με την ανεργία τριβής μείον τη διαρθρωτική ανεργία.

Γ. είναι το φυσιολογικό ποσοστό ανεργίας γύρω από το οποίο κυμαίνεται το πραγματικό ποσοστό ανεργίας.

~~Δ.~~ είναι ίσο με την κυκλική ανεργία.

Απάντηση: Η σωστή απάντηση είναι η Γ.

Το φυσικό ποσοστό ανεργίας είναι το φυσιολογικό ποσοστό ανεργίας γύρω από το οποίο κυμαίνεται το πραγματικό ποσοστό ανεργίας. Το φυσικό ποσοστό ανεργίας ισούται με την ανεργία τριβής συν τη διαρθρωτική ανεργία.

3. Ένας άνθρωπος που είναι άνεργος εξαιτίας της αναντιστοιχίας μεταξύ προσφερόμενης ποσότητας εργασίας και ζητούμενης ποσότητας εργασίας βιώνει τον τύπο της ανεργίας που είναι γνωστή ως
- α. ανεργία τριβής.
 - β. διαρθρωτική ανεργία.
 - γ. κυκλική ανεργία.
 - δ. φυσική ανεργία.
 - ε. τίποτα από τα παραπάνω.

4. Ποιο από τα ακόλουθα είναι σωστό για το φυσικό ποσοστό ανεργίας;

- I. Περιλαμβάνει την ανεργία τριβής. ✓
- II. Περιλαμβάνει τη διαρθρωτική ανεργία. ✓
- ~~III. Είναι ίσο με 0%.~~

α. μόνο το I

β. μόνο το II

γ. μόνο το III

δ. μόνο το I και το II

ε. το I, II και το III

B2) Ποιος είναι ο τύπος ανεργίας που προκαλείται από μία οικονομική ύφεση;

A. Φυσική ανεργία

B. Κυκλική ανεργία

C. Διαρθρωτική ανεργία

D. Ανεργία τριβής

Απάντηση

Η ανεργία τριβής οφείλεται στον χρόνο που χάνουν οι εργαζόμενοι αναζητώντας εργασία και δεν οφείλεται στις οικονομικές υφέσεις. Επομένως η (D) είναι λάθος. Η διαρθρωτική ανεργία οφείλεται στο γεγονός ότι υπάρχουν περισσότεροι άνθρωποι που ζητούν δουλειά σε μία αγορά σε σχέση με τις διαθέσιμες θέσεις (αναντιστοιχία ικανοτήτων που ζητούνται και ικανοτήτων που προσφέρονται) και δεν οφείλεται στις οικονομικές υφέσεις. Επομένως η (C) είναι λάθος. Η φυσική ανεργία διαμορφώνεται από το άθροισμα της ανεργίας τριβής και της διαρθρωτικής ανεργίας, και επομένως δεν οφείλεται στις οικονομικές υφέσεις, άρα η (A) είναι λάθος. Η κυκλική ανεργία ορίζεται ως η απόκλιση του πραγματικού ποσοστού ανεργίας από το φυσικό ποσοστό ανεργίας. Είναι η ανεργία που οφείλεται στον οικονομικό κύκλο (οικονομική ύφεση).

Άρα, η σωστή απάντηση είναι η **B**. Βλέπε Ενότητα 50.

B7. Η σύγχρονη Ελληνική οικονομία υποφέρει από μεγάλη ανεργία στους νέους επιστήμονες. Η κατάσταση αυτή οφείλεται κυρίως:

- A. Στην εποχικότητα της αγοράς εργασίας της ελληνικής οικονομίας η οποία εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την τουριστική περίοδο.
- B. Στο ενδιαφέρον των νέων να εργαστούν στο εξωτερικό ανεξάρτητα από τις συνθήκες στην Ελλάδα.
- C. Στην αναντιστοιχία στην αγορά εργασίας μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης των διαφόρων ειδικοτήτων και στη σημαντική παρατεταμένη ύφεση της ελληνικής οικονομίας.
- D. Στην αδιαφορία των νέων να αναζητήσουν εργασία λόγω χαμηλών μισθών.

δεν υπάρχει ύψος

23. Η ανεργία που προκαλείται από την κάμψη ενός συγκεκριμένου βιομηχανικού κλάδου, χωρίς αντίστοιχη κάμψη του ΑΕΠ, είναι:

~~πιστωτική ανεργία~~

~~A.~~ κυκλική ανεργία.

B. ανεργία τριβής.

C. διαρθρωτική ανεργία.

~~D.~~ Δεν μπορεί να προσδιοριστεί η μορφή ανεργίας.

Απάντηση

Η κάμψη ενός βιομηχανικού κλάδου δημιουργεί ένα πλεόνασμα προσφοράς εργασίας στις αντίστοιχες ειδικότητες του βιομηχανικού κλάδου, δηλ. μια αναντιστοιχία μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών. Συνεπώς, η ανεργία που παρουσιάζεται είναι διαρθρωτική ανεργία. Η κυκλική ανεργία οφείλεται στην παρουσία υφεσιακού κενού, δηλ. στη μείωση του ΑΕΠ κάτω από το δυνητικό επίπεδο, ενώ η ανεργία τριβής οφείλεται στον χρόνο αναζήτησης μιας κατάλληλης θέσης εργασίας από υφιστάμενους ή νέους εργαζόμενους.

Άρα, η σωστή απάντηση είναι η **C**. Βλέπε Krugman και Wells, Ενότητα **50**.

ανέργεια ζήτησης

18. Ένα άτομο μετακόμισε από την Αθήνα στη Θεσσαλονίκη, όπου βρήκε κατάλληλη (αντίστοιχη των προσόντων του) εργασία μετά από αναζήτηση 3 μηνών. Στο διάστημα αυτό, το άτομο αυτό συμπεριλαμβανόταν:

- ~~A. σε αυτούς που δεν επιθυμούν να εργαστούν.~~
- ~~B. στη διαρθρωτική ανεργία.~~
- C. στο φυσικό ποσοστό ανεργίας.**
- ~~D. στην κυκλική ανεργία.~~

↓
είναι μια διαίσθηση
ότι να πω
διαρθρωτική

Απάντηση

Το άτομο αυτό συμπεριλαμβανόταν στην ανεργία τριβής η οποία οφείλεται στον χρόνο αναζήτησης εργασίας, ενώ η διαρθρωτική ανεργία οφείλεται στο γεγονός ότι υπάρχουν περισσότεροι άνθρωποι που ζητούν δουλειά σε μία αγορά σε σχέση με τις διαθέσιμες θέσεις (αναντιστοιχία ικανοτήτων που ζητούνται και ικανοτήτων που προσφέρονται). Επειδή το φυσικό ποσοστό ανεργίας περιλαμβάνει την ανεργία τριβής και τη διαρθρωτική ανεργία, η σωστή απάντηση είναι η C. Τέλος, η κυκλική ανεργία ορίζεται ως η απόκλιση του πραγματικού ποσοστού ανεργίας από το φυσικό ποσοστό ανεργίας και είναι η ανεργία που οφείλεται στον οικονομικό κύκλο (οικονομική ύφεση).

Άρα, η σωστή απάντηση είναι η **C**. Βλέπε Krugman και Wells, Ενότητα 50.

B8. Η Άννα μετακόμισε πρόσφατα στην Αθήνα προκειμένου ο σύζυγός της να ξεκινήσει μια νέα επιχείρηση. Στη Ρόδο εργαζόταν για 10 χρόνια. Μετά την μετακόμιση της αναζητά ενεργά δουλειά στην Αθήνα. Η Άννα αντιμετωπίζει:

A. αντιμετωπίζει ανεργία τριβής.

~~B. αντιμετωπίζει διαρθρωτική ανεργία.~~

~~C. αντιμετωπίζει κυκλική ανεργία.~~

D. υπολογίζεται ως μισθωτή, καθώς είναι πιθανό να βρει σύντομα μια δουλειά.

Το φυσικό ποσοστό ανεργίας μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου, αντιδρώντας κυρίως σε:

- ❖ **Μεταβολές στα χαρακτηριστικά του εργατικού δυναμικού** → Η αύξηση του αριθμού των νέων ηλικιακά εργαζομένων αλλά και γενικά των εργαζομένων με χαμηλή εργασιακή εμπειρία οδηγεί σε αύξηση του φυσικού ποσοστού ανεργίας
- ❖ **Μεταβολές στους θεσμούς της αγοράς εργασίας** → Η ύπαρξη επιχειρήσεων δανεισμού προσωπικού & δικτυακών τόπων εύρεσης εργασίας που βοηθούν τους εργαζομένους να βρίσκουν δουλειά οδηγούν σε μείωση του φυσικού ποσοστού ανεργίας ενώ οι συνδικαλιστικές ενώσεις & οι τεχνολογικές αλλαγές (..οι οποίες αλλαγές μειώνουν τη ζήτηση ανειδίκευτων εργαζομένων) οδηγούν σε αύξηση του φυσικού ποσοστού ανεργίας

❖ **Μεταβολές στην ασκούμενη πολιτική της κυβέρνησης** → Ο υψηλός κατώτατος μισθός και η χορήγηση γενναιόδωρων επιδομάτων ανεργίας οδηγούν σε αύξηση του φυσικού ποσοστού ανεργίας* ενώ, πολιτικές όπως τα προγράμματα κατάρτισης (...που βοηθούν στη διεύρυνση των εργασιών που μπορούν να εκτελεστούν από τους ανέργους) και οι επιδοτήσεις της απασχόλησης (...που παρέχουν ένα οικονομικό κίνητρο για την αποδοχή ή την παροχή μιας θέσης εργασίας) μειώνουν το φυσικό ποσοστό ανεργίας.

** Ας σημειώσουμε ότι όταν τα επιδόματα ανεργίας πέρα από γενναιόδωρα είναι και μεγάλα σε διάρκεια αυξάνουν και την ανεργία τριβής αφού οδηγούν σε μείωση του κόστους ανεργίας για τα άτομα, με αποτέλεσμα να τους επιτρέπεται να διαθέτουν περισσότερο χρόνο αναζητώντας μια νέα θέση εργασίας.*

5. Ποιο από τα ακόλουθα μπορεί να επηρεάσει το φυσικό ποσοστό ανεργίας με την πάροδο του χρόνου;
- α. χαρακτηριστικά του εργατικού δυναμικού όπως η ηλικία και η εργασιακή εμπειρία.
 - β. η παρουσία συνδικαλιστικών ενώσεων.
 - γ. οι πρόοδοι της τεχνολογίας που βοηθούν τους εργαζόμενους να βρίσκουν δουλειά.
 - δ. τα κρατικά προγράμματα επιμόρφωσης των εργαζόμενων.
 - ε. όλα τα παραπάνω.